

Praktisch instrumentarium met concrete voorbeelden

SCHOLEN VOOR ACTIEF BURGERSCHAP

De huidige samenleving heeft grote behoefte aan meer onderlinge solidariteit, sociale controle, gezamenlijke verantwoordelijkheid; kortom: 'burgerschapsgedrag'. De school kan daarbij – als spiegel van de samenleving – een belangrijke maatschappelijke functie vervullen. "Bijna elke school heeft wel een aantal activiteiten lopen dat een bijdrage levert aan het ontwikkelen van actief burgerschap", menen Peter Franken en Jan van Hoeij (KPC Groep), beiden betrokken bij een serie publicaties over 'actief burgerschap'.

Peter Franken: "Veel scholen zijn momenteel op zoek naar nieuwe ingangen richting hun omgeving. Ze halen gastsprekers binnen, huren gespecialiseerde leerlingbegeleiders in of voeren gezamenlijke actie voor maatschappelijke belangen. Scholen kunnen bovendien hun leerlingen stimuleren om zelf actief werk te maken van hun deelname aan de samenleving. Natuurlijk blijft de school verantwoordelijk, maar vanwege de pedagogische taak van de school gaat het er om alle kansen voor participatie van leerlingen aan te grijpen. Vrijwel altijd blijken ze meer te willen én te kunnen dan de school voor mogelijk houdt."

Instrumenten

De grote vraag voor scholen is vaak, hoe zij op een zinvolle en concrete manier een bijdrage kunnen leveren aan deze nieuwe initiatieven, zonder dit te ervaren als de "zoveelste klus die er nog even bij moet". Om te bevorderen dat scholen hun leerlingen binnen het normale schoolwerk ruimte kunnen bieden om te experimenteren met actief burgerschap, ontwikkelden Van Hoeij en Franken op verzoek van het ministerie OCenW een praktisch bruikbaar instrumentarium, verzameld in een drietal uitgaven over actief burgerschap waarmee scholen die dat willen aan de slag kunnen. Bovendien verzamelden ze een groot aantal praktijksituaties die andere scholen tot voorbeeld kunnen dienen. Jan van Hoeij: "We hebben vooral gezocht naar voorbeelden waar het initiatief of de verantwoordelijkheid bij de leerlingen lag".

Voorbeelden

Hun zoektocht naar concrete voorbeelden leverden Franken en Van Hoeij een breed scala van interessante activiteiten op. Een kleine greep uit hun zoektocht: stages in verzorgings- en verpleegtehuizen, deelname aan het Europees Jeugdparlement, voorstellen aan de gemeente voor een leerling-vriendelijk fietspad of oversteekplaats voor rollators, verzorgen van computerlessen voor senioren, de herinrichting van een stationsplein, een projectplan voor leefbaarheid in een woonwijk. Maar verantwoordelijkheid voor elkaar is natuurlijk niet alleen buiten de school te vinden. Ook een leerlingenparlement, klassen- of leerlingenraad, leerlingenmentoraat of mediation zijn immers goede voorbeelden van onderling gedeelde solidariteit.

De publicaties *Scholen voor actief burgerschap*, *Aan de slag met actief burgerschap* en *Actief burgerschap: good practices in scholen* zijn te bestellen bij de afdeling Verkoop (073 6247 295) of gratis te downloaden vanaf www.kpcgroep.nl/publicaties. Voor vragen kunt u contact opnemen met Jan van Hoeij (j.vanhoeij@kpcgroep.nl, telefoon 073 6247 295) of Peter Franken (p.franken@kpcgroep.nl, telefoon 073 6247 208).